

„POLTELEINFO”
Ogólnopolska Olimpiada Liderów Telekomunikacji i Informatyki
Rok szkolny 2024/2025

Zadania dla grupy informatycznej na zawody II stopnia

Instrukcja dla uczestnika

1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. II stopień Olimpiady zawiera 5 zadań.
3. Należy podać poprawną odpowiedź wraz z tokiem rozwiązania.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się maksymalnie 10 punktów. Maksymalna liczba punktów do zdobycia za 5 zadań to 50 punktów.
5. Można korzystać z przyborów do pisania, kalkulatorów i tablic matematycznych oraz rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu. Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1.

Zadanie składa się z 10 pytań zamkniętych wielokrotnego wyboru. W każdym należy wybrać 1-3 prawidłowych odpowiedzi. Odpowiedzi należy nanieść na tabelkę znajdującą się pod niniejszym zadaniem. Odpowiedzi zaznaczaj w tabeli X.

Uwaga tylko odpowiedzi znajdujące się w tabeli będą oceniane!

1.1. Test Touringa:

- a) został zaproponowany w II połowie XX wieku
- b) miał pozwalać na odróżnienie sztucznej inteligencji od naturalnej (ludzkiej)
- c) został łatwo zdany już kilka lat po propozycji

1.2. Jakiego rodzaju sieci neuronowe są najczęściej stosowane w rozpoznawaniu obrazów?

- a) splotowe
- b) sztuczne
- c) rekurencyjne

1.3. Proces uczenia korzysta z danych:

- a) treningowych

- b) walidacyjnych
- c) testowych

1.4. Macierz pomyłek jest bazą do obliczenia metryki:

- a) F1-score
- b) Czułość (Recall)
- c) Dokładność (Accuracy)

1.5. Proces ekstrakcji cech:

- a) może być realizowany za pomocą sztucznej sieci neuronowej
- b) pozwala na redukcję złożoności problemu
- c) powoduje utratę danych istotnych z punktu widzenia problemu

1.6. Podstawowym elementem sztucznej sieci neuronowej nie są:

- a) Gradienty
- b) Warstwy
- c) Neurony

1.7. Które z poniższych algorytmów nie wpisują się w dziedzinę uczenia maszynowego?

- a) Algorytm DFS (Depth-First Search)
- b) Drzewa decyzyjne (Decision Trees)
- c) K-najbliższych sąsiadów (K-Nearest Neighbors)

1.8. MSE (Mean Squared Error) jest używany do oceny systemów:

- a) regresji
- b) klasyfikacji
- c) segmentacji

1.9. Które z poniższych technik pomagają uniknąć przeuczenia (overfittingu) w modelach ML?

- a) Regularyzacja
- b) Zwiększenie ilości danych treningowych
- c) Zwiększenie liczby epok treningowych

1.10. Niedopasowanie do danych uczących (underfitting) modelu może być wynikiem:

- a) Zbyt prostej architektury sieci
- b) Zbyt niskiej jakości danych treningowych
- c) Zbyt dużej liczby danych treningowych

Tabela odpowiedzi do zadania 1.

Pytanie	Odpowiedzi		
1.1	☒ A	☒ B	C
1.2	☒ A	☒ B	C
1.3	☒ A	☒ B	C
1.4	☒ A	☒ B	☒ C
1.5	☒ A	☒ B	C
1.6	☒ A	B	C
1.7	☒ A	B	C
1.8	☒ A	B	C
1.9	☒ A	☒ B	C
1.10	☒ A	☒ B	C

Zadanie 2.

Poniżej przedstawiono kod w języku Python.

Zadanie 2.1. Podaj, co będzie efektem działania tego kodu.

Zadanie 2.2. Uzasadnij każdy wynik, odnosząc się do zasad programowania obiektowego.

```

1 class A:
2     x = 1
3     def __init__(self):
4         self.y = 2
5
6     def __str__(self):
7         return f'({ self.x }, { self.y })'
8
9 class B(A):
10     y = 3
11     def __init__(self):
12         self.x = 2
13
14 class C(A):
15     y = 5
16     def __init__(self):
17         x = 6
18
19 class D(B, C):
20     def __init__(self):
21         pass
22
23 print(A())
24 print(B())
25 print(C())
26 print(D())

```

Zadanie 2.1

Wynik dla print A - (1,2)

Wynik dla print B - (2,3)

Wynik dla print C - (1,5)

Wynik dla print D - (1,3)

Zadanie 2.2

Klasy w tym kodzie ilustrują podstawowe zasady programowania obiektowego, takie jak enkapsulacja, polimorfizm, dziedziczenie oraz działanie konstruktorów.

Klasa A:

Enkapsulacja – posiada zarówno zmienną klasową x, jak i zmienną instancji y.

Konstruktor (`__init__`) – inicjalizuje obiekt i przypisuje wartości początkowe do atrybutów instancji.

Polimorfizm – metoda specjalna `__str__` pozwala na dostosowanie sposobu wyświetlania obiektu, co jest przydatne np. podczas debugowania.

Klasa B:

Dziedziczenie – klasa B dziedziczy po A, co oznacza, że przejmuje jej metody i atrybuty.

Konstruktor (`__init__`) – nadpisuje wartość x, ale nie wywołuje `super().__init__()`, przez co y nie jest inicjalizowane.

Klasa C:

Dziedziczenie – klasa C dziedziczy po A, co zapewnia dostęp do jej metod i atrybutów.

Błąd logiczny – `x = 6` w konstruktorze to lokalna zmienna, a nie atrybut instancji (`self.x`), co oznacza, że nie modyfikuje wartości klasy A ani nie tworzy nowego atrybutu instancji.

Klasa D:

Dziedziczenie wielokrotne i MRO – Python używa Method Resolution Order (MRO) do ustalenia kolejności przeszukiwania klas nadrzędnych: $D \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow A$.

Konstruktor – nie wywołuje `super().__init__()`, więc obiekt D nie będzie miał `self.x` ani `self.y`, ponieważ żadna z klas nadrzędnych ich nie inicjalizuje.

Zadanie 3.

Podciąg to dowolny zbiór wybranych elementów ciągu, które zachowują oryginalną kolejność. Wyróżniamy podciągi spójne (ciągłe), które składają się z kolejnych, sąsiadujących elementów oryginalnej tablicy oraz podciągi niespójne (dowolne), które mogą zawierać dowolne elementy, ale muszą występować w tej samej kolejności co w oryginalnym ciągu.

Dany jest program napisany w języku C++ zliczający podciągi N elementowego ciągu arr, których suma elementów jest podzielna przez liczbę K. Przeanalizuj jego działanie i odpowiedz na poniższe pytania.

Listing 1

```
#include <iostream>
#include <fstream>
#include <vector>

using namespace std;

int countSubsequences(int N, int K, vector<int>& arr) {
    int i = 0;
    vector<int> dp(K, 0);
    dp[0] = 1;

    while(i < N) {
        int num = arr[i];
        vector<int> new_dp = dp;

        for (int j = 0; j < K; j++) {
            int new_mod = (j + num % K + K) % K;
            new_dp[new_mod] += dp[j];
        }

        dp = new_dp;
        i++;
    }

    return dp[0]-1;
}

int countCoherent(int N, int K, vector<int>& arr) {
    vector<int> dp(K, 0);
    dp[0] = 1;

    int count = 0;
    int prefixSum = 0;

    for (int num /*A*/) {
        prefixSum = (prefixSum + num % K + K) % K;
```

```

        count += dp[prefixSum];
        dp[prefixSum]++;
    }
    /*B*/
}

int main() {
    ifstream inputFile;
    try{
        inputFile.open("data.txt");
        if(!inputFile)
            throw runtime_error("File not found!");

        int N, K;
        vector<int> arr;
        int number;
        bool isConfigLine = true;

        while (inputFile >> N >> K){
            arr.clear();
            for (int i = 0 ; i < N ; i++){
                if(!(inputFile >> number))
                    throw runtime_error("Invalid data
format");
                arr.push_back(number);
            }

            cout << countSubsequences(N, K, arr) << endl;
        }

        inputFile.close();
    }catch(exception e){
        cout << "Error: " << e.what() << endl;
        return 1;
    }
    return 0;
}

```

Zadanie 3.1

Jaką złożoność obliczeniową (w notacji O) ma zaprezentowany w funkcji *countSubsequences()* algorytm? Odpowiedź uzasadnij.

Odpowiedź:

$O(N*K)$ [lub $O(NK)$, $O(KN)$, $O(K*N)$].

Zadanie 3.2

Dlaczego w linii `int new_mod = (j + num % K + K) % K;` dodajemy wartość $+K$ przed obliczeniem modulo? Odpowiedź uzasadnij odnosząc się do zasad matematyki i programowania.

Odpowiedź:

W matematyce reszta z dzielenia liczby ujemnej przez liczbę dodatnią może przyjmować liczbę ujemną lub dodatnią np.

$-5\%3 = -1$ reszty -2 [bo $-1*3-2 = -3-2 = -5$]

lub $-5\%3 = -2$ reszty 1 [bo $-2*3+1 = -6+1 = -5$]

a dodanie wartości K powoduje zwrócenie zawsze wartości dodatniej.

`new_mod` jest wykorzystywany jako indeks tablicy, który nie może być ujemny.

Zadanie 3.3

Jakie liczby zwróci funkcja `countSubsequences()` jeśli w pliku znajdują się dane:

data.txt	
4	3
3	6 2 9
5	3
7	5 -8 11 0

Odpowiedź:

Dla zestawu 1: 7.

Dla zestawu 2: 11.

Zadanie 3.4

Dla danych $N=5$, $K=4$, `arr = [4, 2, 2, 8, 6]` wypisz znalezione podciągi spójne, których suma elementów jest podzielna przez K .

Odpowiedź:

[4], [8], [2, 2], [4, 2, 2], [2, 2, 8], [2, 8, 6], [4, 2, 2, 8]

lub [$\emptyset$], [4], [8], [2, 2], [4, 2, 2], [2, 2, 8], [2, 8, 6], [4, 2, 2, 8].

Zadanie 3.5

Uzupełnij kod funkcji `countCoherent(int N, int K, vector<int>& arr)` w punktach `/*A*/` i `/*B*/` tak aby funkcja zliczała podciągi spójne, których suma elementów jest podzielna przez K .

Odpowiedź:

`/*A*/` „arr”

/*B*/ „return count;”

Zadanie 4. Bramki logiczne

Zadanie 4.1 Oceń prawdziwość podanych zdań

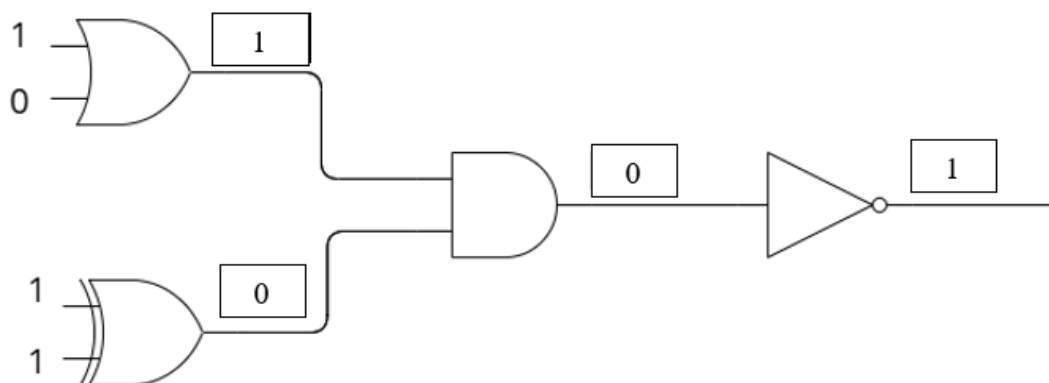
Rozwiązanie

a). Oceń prawdziwość podanych zdań

	Prawda	Fałsz
Bramka logiczna może być dwustanowa lub trójstanowa.	☒	☐
Bramka XOR zawsze zwraca stan wysoki, jeśli na jej wejściach pojawia się co najmniej jeden stan wysoki.	☐	☒
Bramka XNOR daje wynik wysoki tylko wtedy, gdy liczba jedynek na wejściu jest parzysta.	☐	☒
Bramka NOR jest połączeniem bramek OR i NOT.	☒	☐

Zadanie 4.2. Przeanalizuj układ i podaj wartości sygnałów na wyjściu z poszczególnych bramek. W tym celu odpowiednie wartości wpisz w podanych prostokątnych polach.

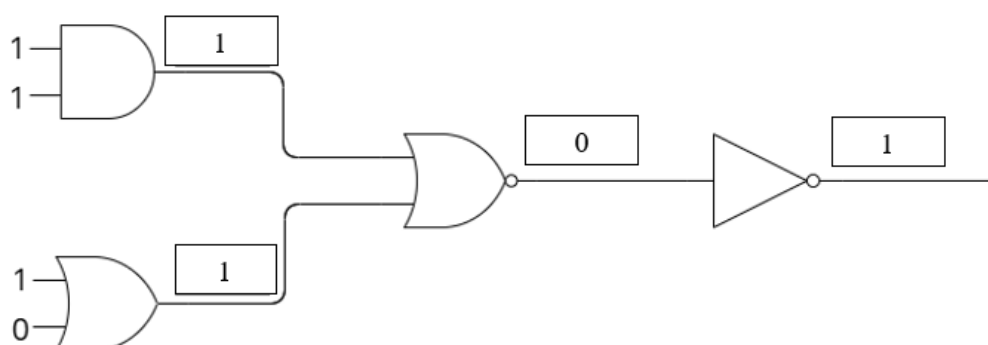
Odpowiedź:

Zadanie 4.3. Przeanalizuj układ i podaj wartości sygnałów na wyjściu z poszczególnych bramek. W tym celu odpowiednie wartości wpisz w podanych prostokątnych polach.

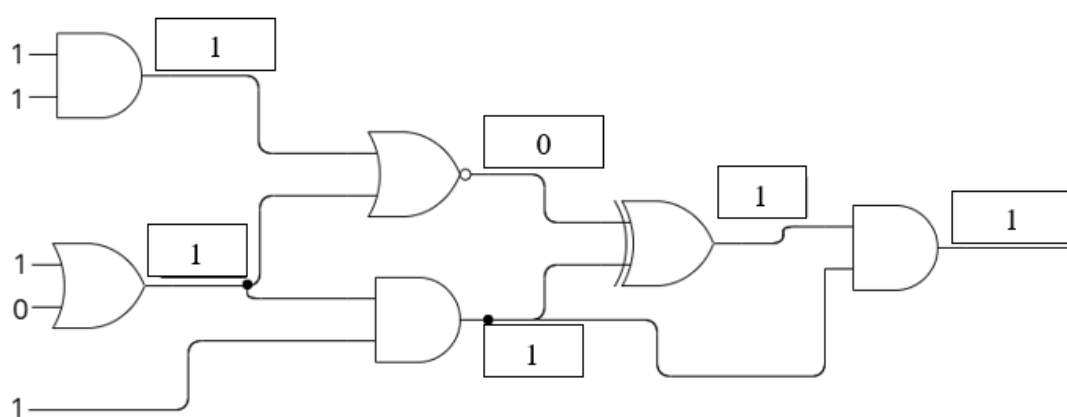

Odpowiedź:

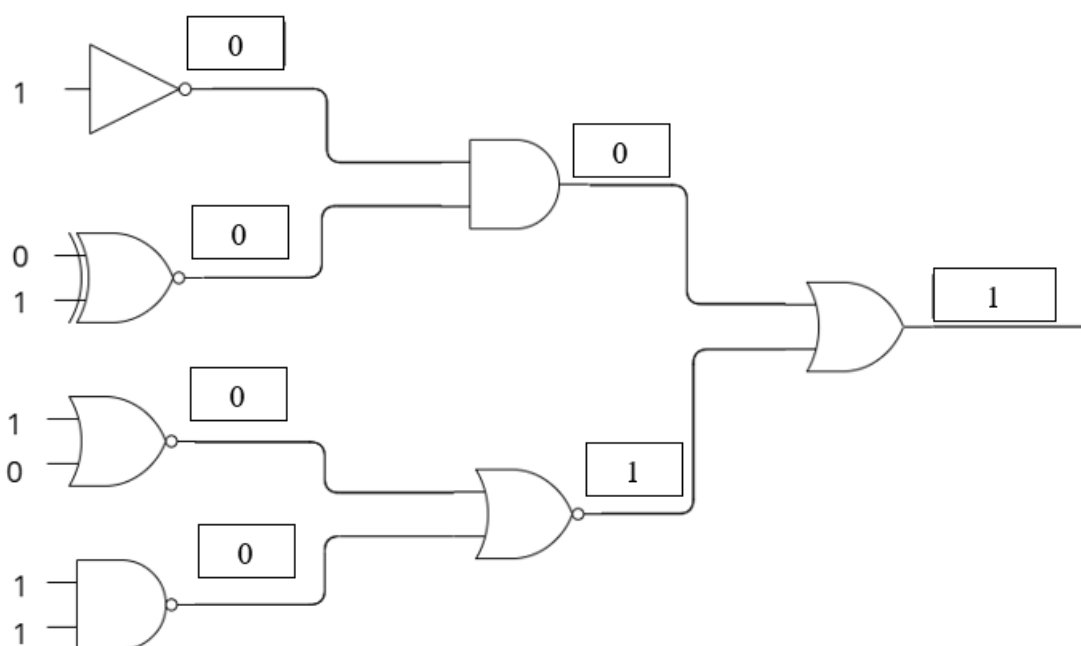
Zadanie 4.4. Przeanalizuj układ i podaj wartości sygnałów na wyjściu z poszczególnych bramek. W tym celu odpowiednie wartości wpisz w podanych prostokątnych polach.

Odpowiedź:

Zadanie 4.5. Przeanalizuj układ i podaj wartości sygnałów na wyjściu z poszczególnych bramek. W tym celu odpowiednie wartości wpisz w podanych prostokątnych polach.

Odpowiedź:

Zadanie 5.

Miasto planuje wdrożenie sieci sensorów IoT do monitorowania jakości powietrza. Każdy sensor IoT może przesyłać dane do serwera bezpośrednio lub za pośrednictwem innych sensorów. Każda transmisja ma swój koszt energetyczny.

Założenia

- Sensory są połączone w sieć i mogą przekazywać dane między sobą.
- Każde połączenie między dwoma sensorami ma określony koszt energetyczny.
- Chcemy znaleźć **najtańszą ścieżkę** przesyłu danych z **każdego sensora do serwera centralnego**.

Wejście

1. Liczba sensorów **n** i liczba połączeń **m**.
2. Lista **m** połączeń w formacie:

sensorA sensorB koszt

Gdzie **sensorA** i **sensorB** to połączone sensory, a **koszt** to liczba określająca koszt energetyczny transmisji.

3. Numer sensora pełniącego rolę **serwera centralnego**.

Wejście

$n = 5$, $m = 6$

1 2 4

1 3 2

2 4 7

3 4 3

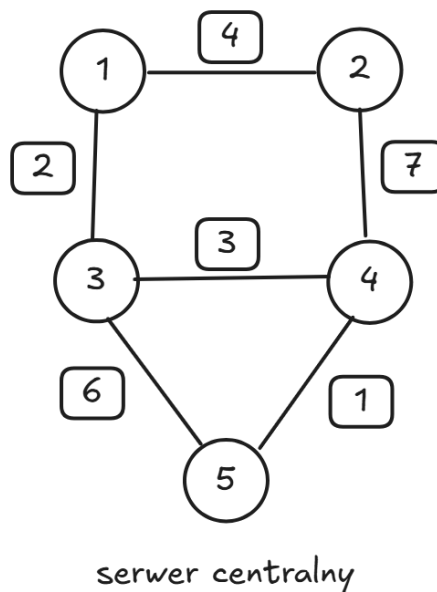
3 5 6

4 5 1

Serwer centralny: 5

Zadanie 5.1 Narysuj graf połączeń pomiędzy sensorami.

Odpowiedź:

Zadanie 5.2 Określ najtańszą ścieżkę dojścia od każdego z sensorów do serwera centralnego.

W odpowiedzi uwzględnij trasy oraz ich koszt.

Odpowiedź:

1 → 5	Najtańsza 1—3—4—5 koszt 6
2 → 5	Najtańsza 2—4—5 koszt 8
3 → 5	Najtańsza 3—4—5 koszt 4
4 → 5	Najtańsza 4—5 koszt 1

Zadanie 5.3 Wymień 2 algorytmy wyznaczania najkrótszej ścieżki.

Odpowiedź:

Algorytm Dijkstry, Algorytm Bellmana-Forda, A*

Zadanie 5.4 Dla jednego z podanych w zadaniu 5.3 algorytmu wyjaśnij zasadę jego działania uwzględniając: warunki początkowe oraz zasadę działania.

Przykładowa odpowiedź:

Algorytm Dijkstry

Założenia początkowe:

- graf skierowany lub nieskierowany o nieujemnych wagach krawędzi

Zasada działania:

Algorytm rozpoczyna działanie od ustalonego wierzchołka początkowego.

Inicjalizacja tablicy odległości:

- Wierzchołkowi startowemu przypisujemy odległość 0, ponieważ już w nim jesteśmy.
- Wszystkie pozostałe wierzchołki otrzymują wartość ∞ , gdyż jeszcze do nich nie dotarliśmy.

Na początku wszystkie wierzchołki należą do zbioru Q, oznaczającego wierzchołki nieprzetworzone. Następnie algorytm przebiega według następujących kroków:

1. Dopóki zbiór Q nie jest pusty:
  - Wybierz z Q wierzchołek o najmniejszym koszcie dotarcia, oznacz go jako v i usuń go ze zbioru.
  - Dla każdej krawędzi wychodzącej z v (oznaczmy ją jako k) wykonaj następujące operacje:
    - Oznacz wierzchołek na drugim końcu krawędzi k jako u.
    - Jeśli koszt dotarcia do u przez v i krawędź k jest mniejszy niż obecnie zapisany koszt dotarcia do u, to:
      - Zaktualizuj koszt dotarcia do u, sumując koszt dotarcia do v i wagę krawędzi k.
      - Ustaw v jako poprzednika wierzchołka u.